

سوله

داریوش فروزانفر

Ketabton.com

جگره

د سنايي د پرمختيايي موسسي

۶

سوله او جگره

د سنایي پرمختیایي موسسه	:	خپرونکې
راز محمد دليلي	:	مسول مدير
احمد فرید «عارفي»	:	لیکونکې
امان الله «لودين»	:	پښتو ژباړه
سلطان حمید «فانوس»	:	انځورگر
سیف الله «زمانی»	:	کمپوز او ډیزاین
ټوکه د NCA مالي مرستو اداره تله ۱۳۷۸	:	لومړی چاپ
ټوکه د US-BPRM په مالي مرسته د IRC-UGP له خوا ، لیندۍ ۱۳۷۹	:	دویم چاپ
ټوکه د Asia Aid TroCAIRE په مالي مرسته ۱۳۸۰ هـ. ش	:	دریم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته ، مرغومي ۱۳۸۱	:	څلورم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته ، وږی ۱۳۸۲	:	پنځم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته ، لیندۍ ۱۳۸۲	:	شپږمه چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته ، غويي ۱۳۸۴	:	اوومه چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۵ کال د د سلواغې میاشت	:	اتم د پښتو چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب میاشت	:	نهمه طبع پښتو
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب میاشت	:	لسمه چاپ پښتو

د دې کتاب ټول حقوق د سنایي په پرمختیایي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته : پنځم سړک ، انصاري څلور لارې د محمد علم فیض زاد لیسې خواته
تیلیفون : ۰۲۰ - ۲۲۰۱۶۹۳

پست بکس : ۱۸۱ کابل افغانستان

برېښنا لیک : sieal@brain.net.pk

انټرنیټ پاڼه : www.sanayee.org -www.nawidefarda.org

په پاکستان کې پته : اوکزي پلازې شاته ، یوینورستي تاون ، پېښور پاکستان.

۶

تصويري كيسه

سوله او جگره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د اوسني چاپ سريزه

د سولې او جگړې تصويري كيسه چې په (۱۰۰۰) ټوکه ورسټي چاپ په دري ژبه د سنایي پرمختیایي موسسې له خوا چاپ شو او (۱۰۰۰) ماشومانو او ځوانانو ترلاسه کړل. د مینه والو د زیاتې تندي او پرله پسې غوښتنو له امله د ادی نوموړی اثر په پښتو ژبه ژباړه (ترجمه) او چاپ شو. د دې کتاب لیکونکي د سولې او سوله ایز ژوند بنایسته انځور وړاندې کړی دی. ژباړونکي هم کوښښ کړی خو نوموړی انځور د پښتو ژبې په چوکاټ او قالب کې وړاندې کړي هیله لرم اوسنی چاپ د سولې او سوله ایز ژوند په لوری یو بل موثر گام وي خو د سولې د پسرلي ثمر او حاصل په سترگو وویڼو.

والسلام
راز محمد دلیلي

سريزه

خرنگه چې ټولو ته څرگنده ده نظم، نشر او انځور (تصوير) د زده کړې او د يوې پديدې يا مفکورې د وړاندې کولو عمده لاره گڼل کېږي. چې بشر له ډيرو پخوا زمانو څخه را پدې خوا ټولنه کې د خپلو نظريو او مفکورو د تعميم لپاره له هغو څخه گټه اخيستي ده.

ددې اصل په اساس، د سنایي پرمختيايي موسسې (SDO) د خپلو علمي او فرهنگي فعاليتونو په دوام چې د وطن د ماشومانو او تنکيو ځوانانو د لاسني روزنې په منظور تر سره کېږي. دا دی يو نوی اثر چې «سوله او جگړه» نومېږي د چاپ په گانه سمبالېږي.

دا اثر د ورور «احمد فرید عارفي» په واسطه ليکل شوی دی. په دې اثر کې زيار ايستل شوی څو د جگړې ناخوالې او بد رنگي او د سولې بښکړې او بڼه والی د نظم، نشر او انځور په توگه د لوستونکي سترگو او ذهن ته تمثيل کړی. په وروستنی تحليل کې دا اثر لاندې پيغامونه او مفاهيم لوستونکو ته وړاندې کوي.

- د لوستونکو په ذهن کې د جگړې له ناولتيا او له هغې څخه کرکه.
- د ټولني د وگړو تر منځ د سولې بښکړې او د سولې غوښتنې د مفکورې ايجاد.
- د ژوند په ټولو ډگرونو کې د جگړې د ذلت، ناپايه داري او ماتې.

• د سولې د برياليتوب ټولو اړخونو ته اميدونه.
په پای کې د سنایي پرمختیایي موسسې SDO اداره ددې هیله
لري چې ددې اثر په خپرولو برسیره چې یو کلتوری خدمت ترسره
کوي، یو گام د سولې او سوله غوښتنې پر لور د وطن د ماشومانو،
تنکیو ځوانانو او ځوانانو ترمنځ هم اوچت کړی وي. څو له دې
لارې د سولې د تعمیم پر لور په ټولنه کې برخه واخلي.

و من الله توفیق
راز محمد دلیلی

Preface

In continuation of its past education and cultural activities, Sanayee Development Organization (SDO) has published a new peace education children book in Pashto language entitled "Sola aw Jagra" for the Afghan children and teenagers.

The author of this book is Mr. Farid Arifi, an Afghan young writer. This book gives a moral lesson from the catastrophes of war and the goodness of peace in poem and prose. The book has been illustrated with pictures in order to convey better its messages to the readers.

To say in brief this book conveys the following ideas and messages to the readers:

The ugly pictures of war and feeling of hatred fo the war.

Goodness of peace and creating peace motivations in the society.

Defeat of war in all spheres of life.

Victory of peace and being hopeful for the peace.

We hope this book would create motivation for peace among the Afghan children, teenagers and youth and would serve towards dissemination of culture of peace in the Afghan society.

With Regards,
Raz Muhammad Dalili

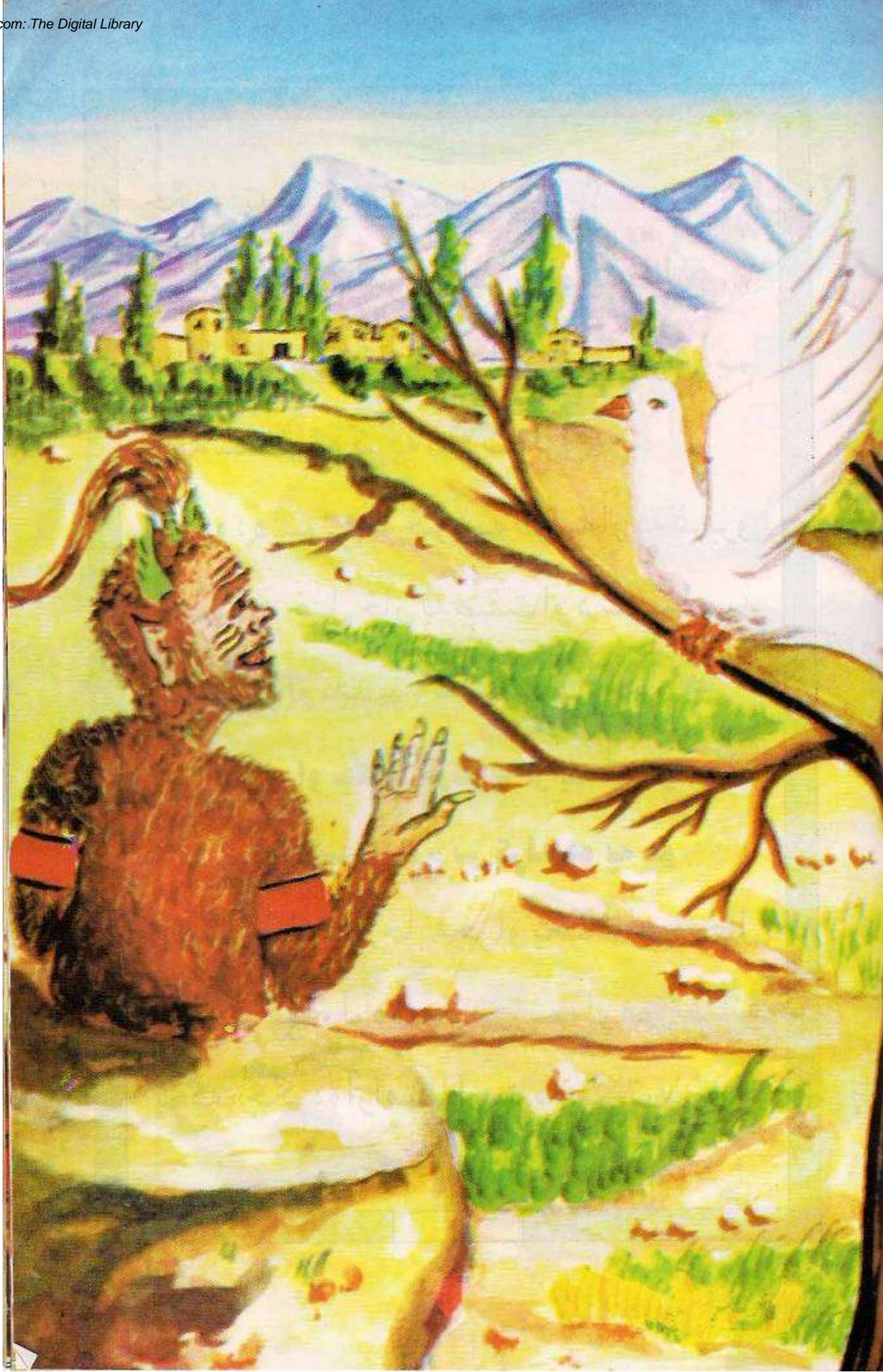
سوله او جگره

له ورځو څخه يوه ورځ ناڅاپه (نابېره)
«سوله» او جگره» يو له بل سره مخامخ
شول. دې دوو پخوانيو دښمنانو ډيره موده
وروسته يو له بل سره وکتل. «سولې» له
سلام وروسته په دې ډول په خبرو شروع
وگره:

سوله: له کومه ځايه راغلي يې؟

جگره: د فلاکت، بدبختۍ، پريشانۍ،
ستونزو او ... په لنډه توگه له هغه ځايه چې
ستا قدمونه هغه ځای ته نه دي رسيدلي.

جگره: ته له کوم ځایه راغلي یې؟

سوله: د پاکی، امن، آرامی، خوشحالی ...

له بناره له هغه ځایه چې زه د ټولو خوبنه یم

او له ستا څخه کرکه (نفرت) لري.

جگره: د سولې له خبرو په غوسه او په غریبو

شو. د خپل ځان په صفت او د سولې په

ملامتولو او تهدیدولو یې شروع وکړه.

سولې او جگرې کرکه یو تر بله گفتگو

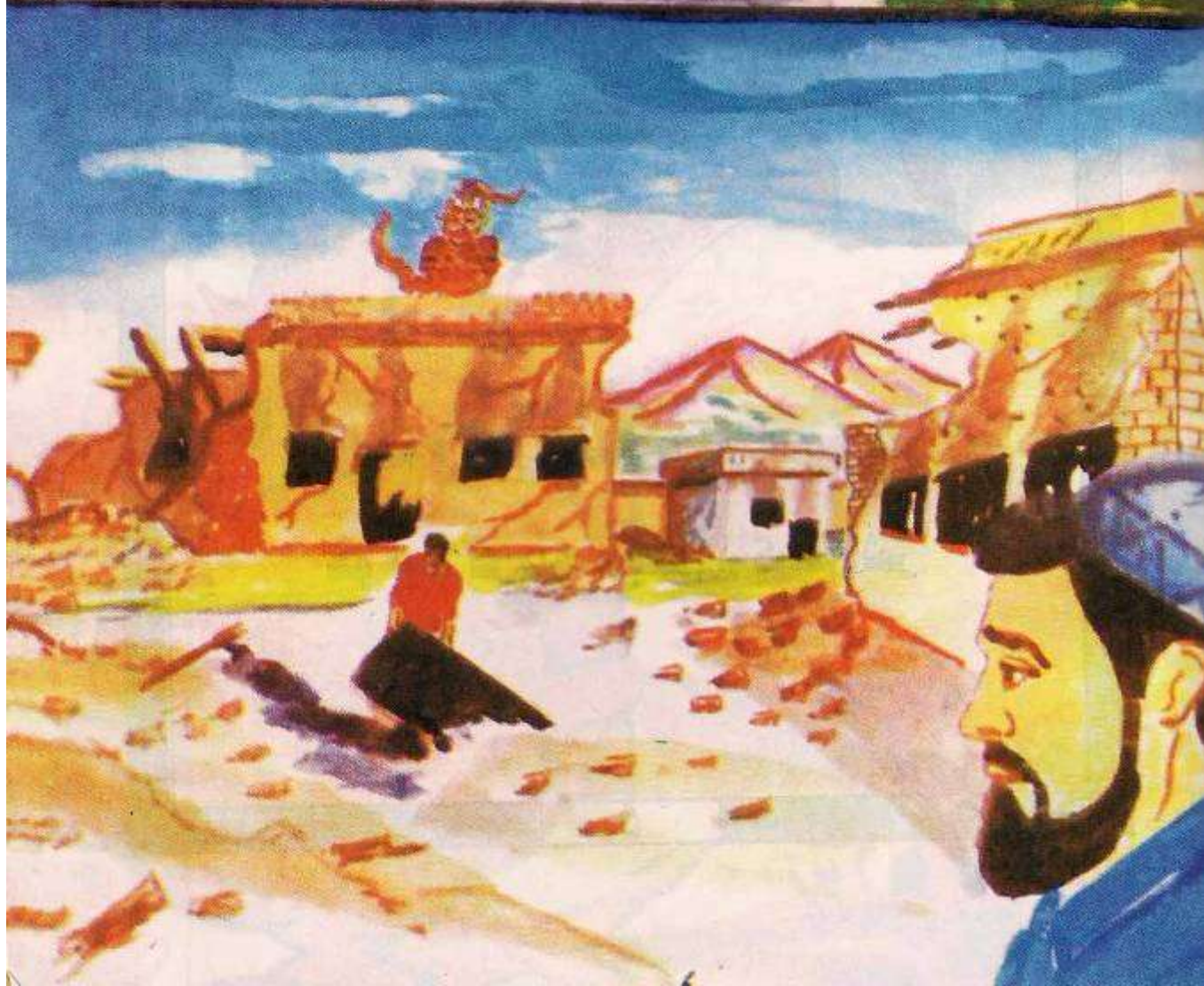
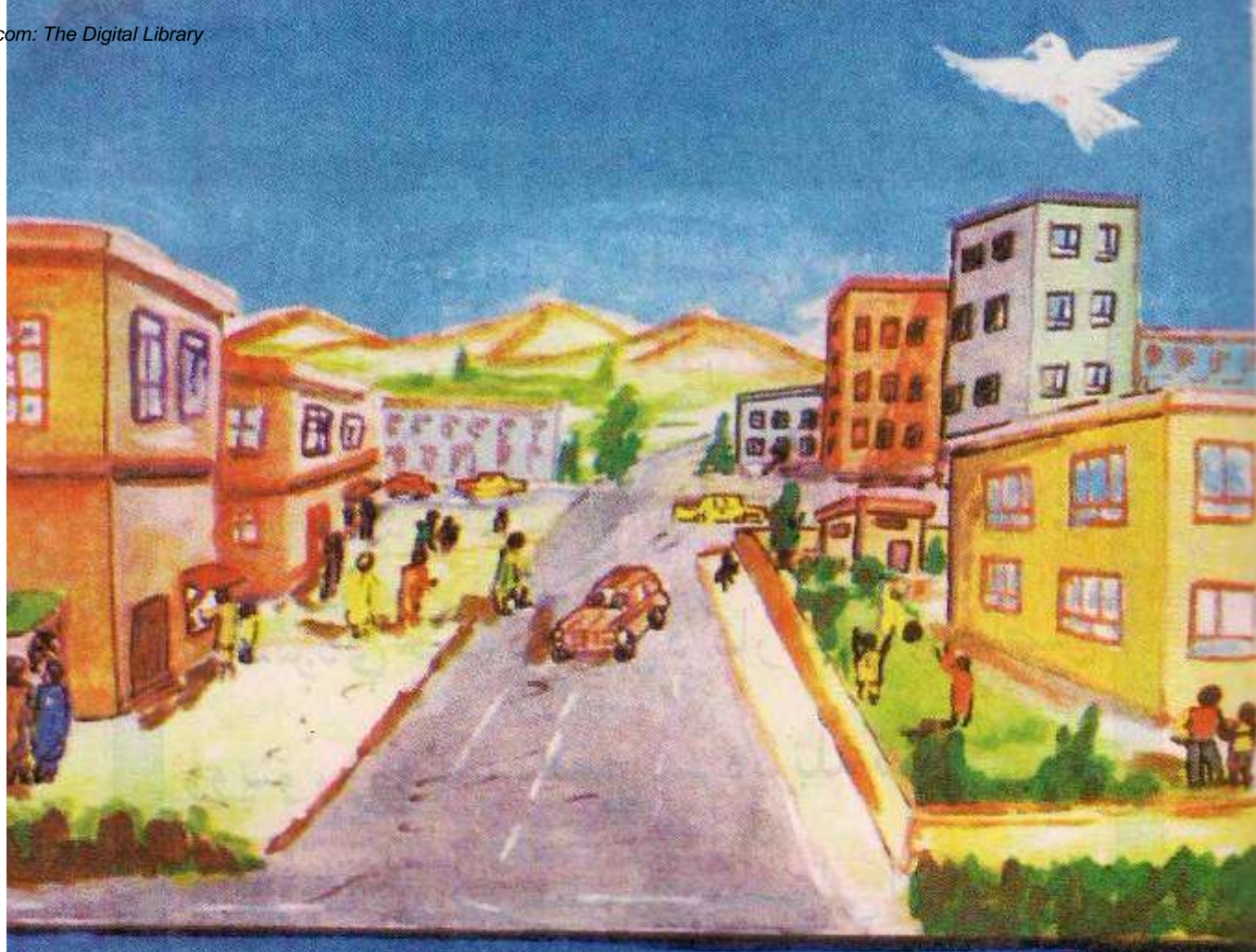
د خپل حال شرح یې کرکه هو په هو

«سولې» له بې ځایه جر او بحث او جنجال

څخه کرکه درلوده په نرمه ژبه او مهربانه

توګه «جگره» آرامتیا او سره سینه توب ته را

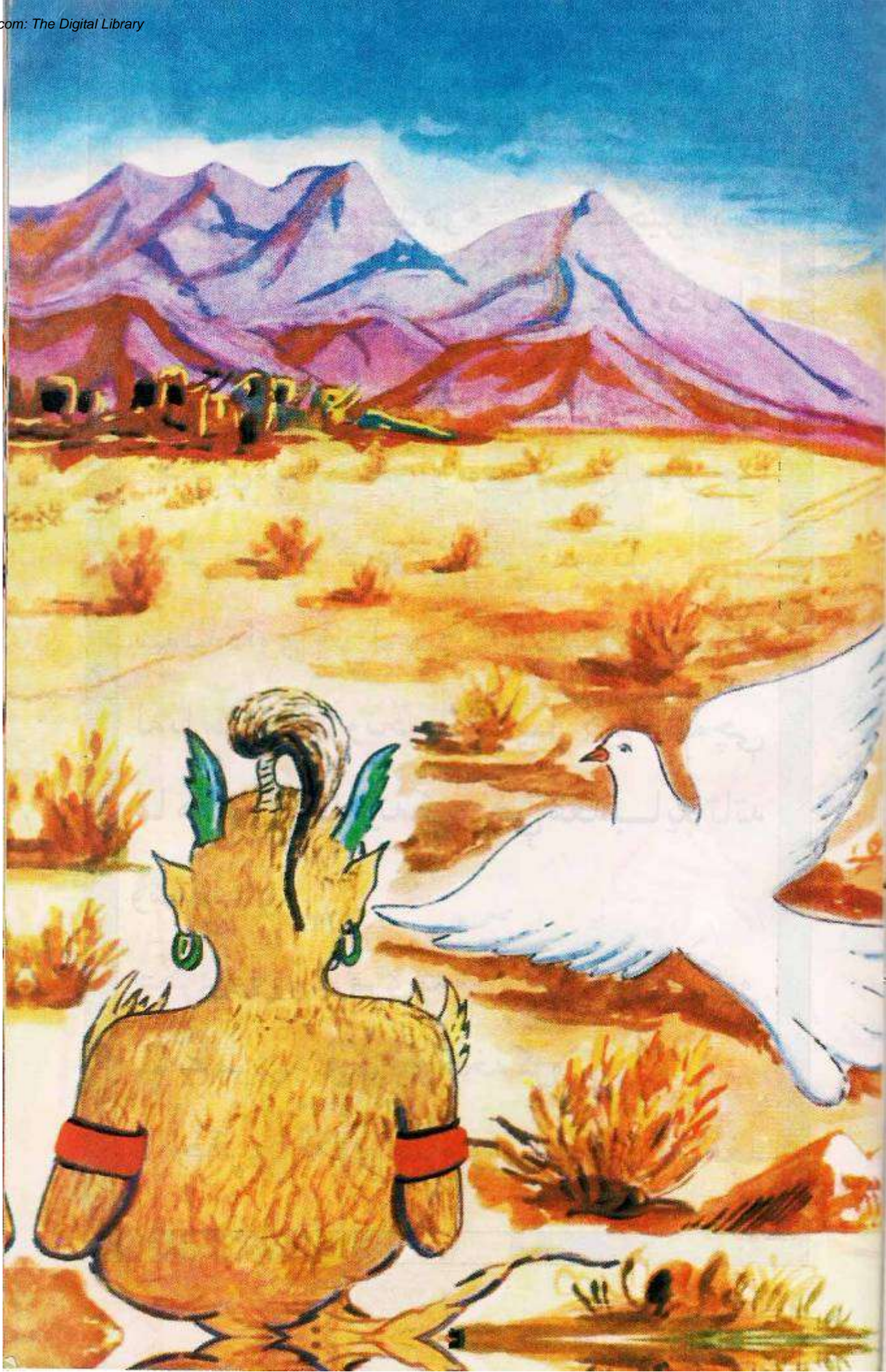

وبلله او هغې ته يې داسې وړاندیز وکړ.
راځه چې دواړه له هغو ځايونو څخه ليدنه
وکړو چې د هغو تر حکم او فرمان لاندې دي
اوله نږدې څخه د يو بل د کار ثمره او حاصل
ووينو، وروسته هغه سره پرتله کړو چې چا
ټولني ته ښه کار سرته رسولې او کوم يوه
ټولني ته بدې او ضرر رسولی دی. سولې
وويل:

**راځه : وکړو منځ د ښار ته يو سفر
څو پيدا کړو يو د بل د کار ثمر**

«جگره» په ډیره بده وحشتناکه خیره او په
ډیرې غوسې سره د سولې نظر ومانه او
دواړه پر لاره رهي شول. د لارې په اوږدو کې
«جگرې» په تکبر او لويې بې له دي چې
سولې ته مخ وگرځوی سولې ته وويل:

بڼه به داوی چې لومړی د خپلو کارونو پر تله
له تا سره له بنوونځي څخه پیل کړم ځکه چې
ما هلته ډیر کارونه کړي چې هغه باید تاته
وښیم.

جگرې وويل لومړی به بنوونځي ته مخه کړو
بيا به موږ په بل لوري مخه کړو.

د «جگرې» له دې خبرو وروسته دواړه د هغه

بنوونځي په لور روان شول چې د بنار د لارې
په اوږدو کې پروت وو، له لرې واټن څخه يې
نوموړې بنوونځي چې د اور په لمبو کې
سسوځيده او لوگي ترې پورته کيدی
وروښود.

او زياته يې کره :

هغه څه چې ته د خاورو لوگو منځ کې گوري پست

يو مهال ووبنايسته محل د زده کړي او دلوست

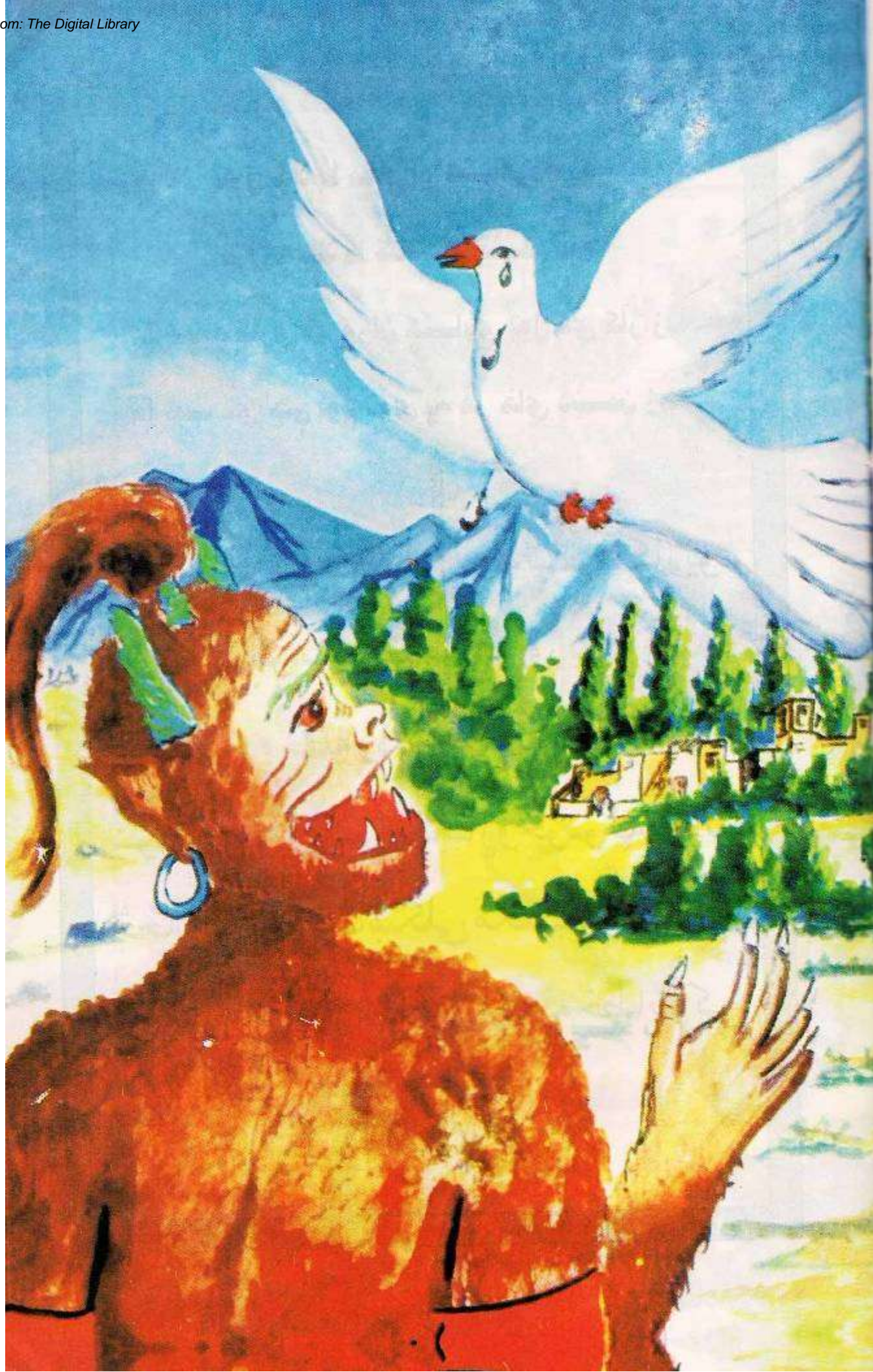
ما کرل بند دفتر او ديوان دده

ما کرل مړه ټول شاگردان دده

ما کرل د بنوونځي بنايسته تعمير خراب

ما کرل سوخته په اور ميز او چوکۍ خراب

کړل جلا ما معلم او شاگرد دده

کړل جلا ما کتاب او قلم دده

دا تباہ کاري او وران کاري ټول دي کار زما

دا سبب دی چې نوم شوی په هر ځای دښمن زما

«سوله» چې د «جگړې» له تباہ کاريو،

ورانئو او خوابديو صحنو له اوریدو او لیدو

څخه ډیره خفه وه. په خاصه توګه د هغه

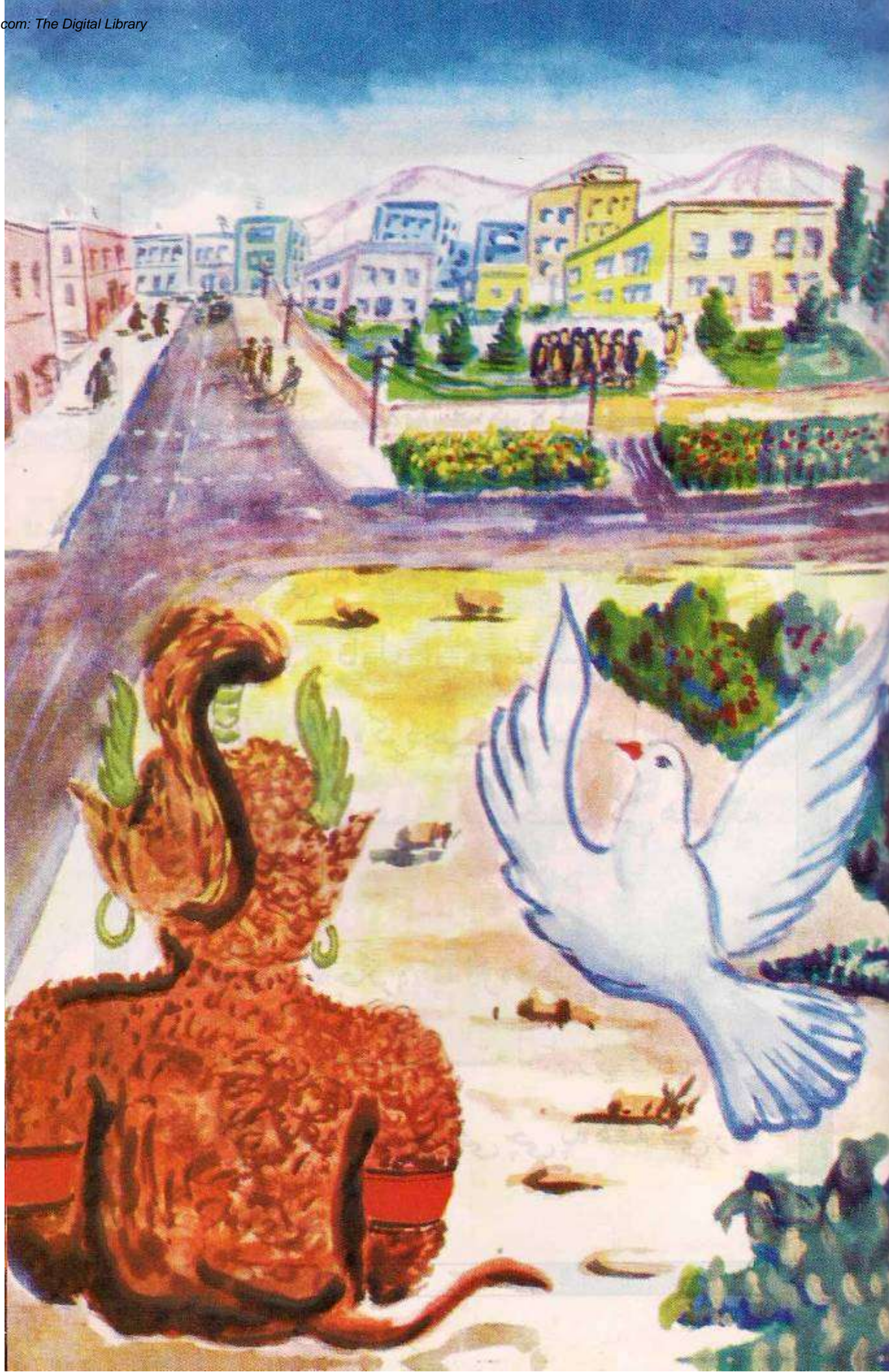
ښوونځي له ورانو او یجاړو خونو له لیدلو

څخه چې یو وخت ښکلی مکتب وو. د ژړا او

اوبنکو منځ کې «جگړې» ته په خطاب کې

وویل:

ای چي تا کړه دومره ظلم او جفا

ته بـــه څنگه څه ووايي په مخ د خدا (ج)

ذره ذره بـــه پوښتنه کيږي له ســـتا

په ورځي د محشر يعني ورځ د جزا

«جگړه» بې له دې چې د «سولې» خبرو ته پام

وکړی په ډیر ناولې اوزیر غږ سره له «سولې»

څخه غوښتنه وکړه چې هغه هم خپل کارونه

او فعالیتونه د عمل په ساحه کې هغې ته

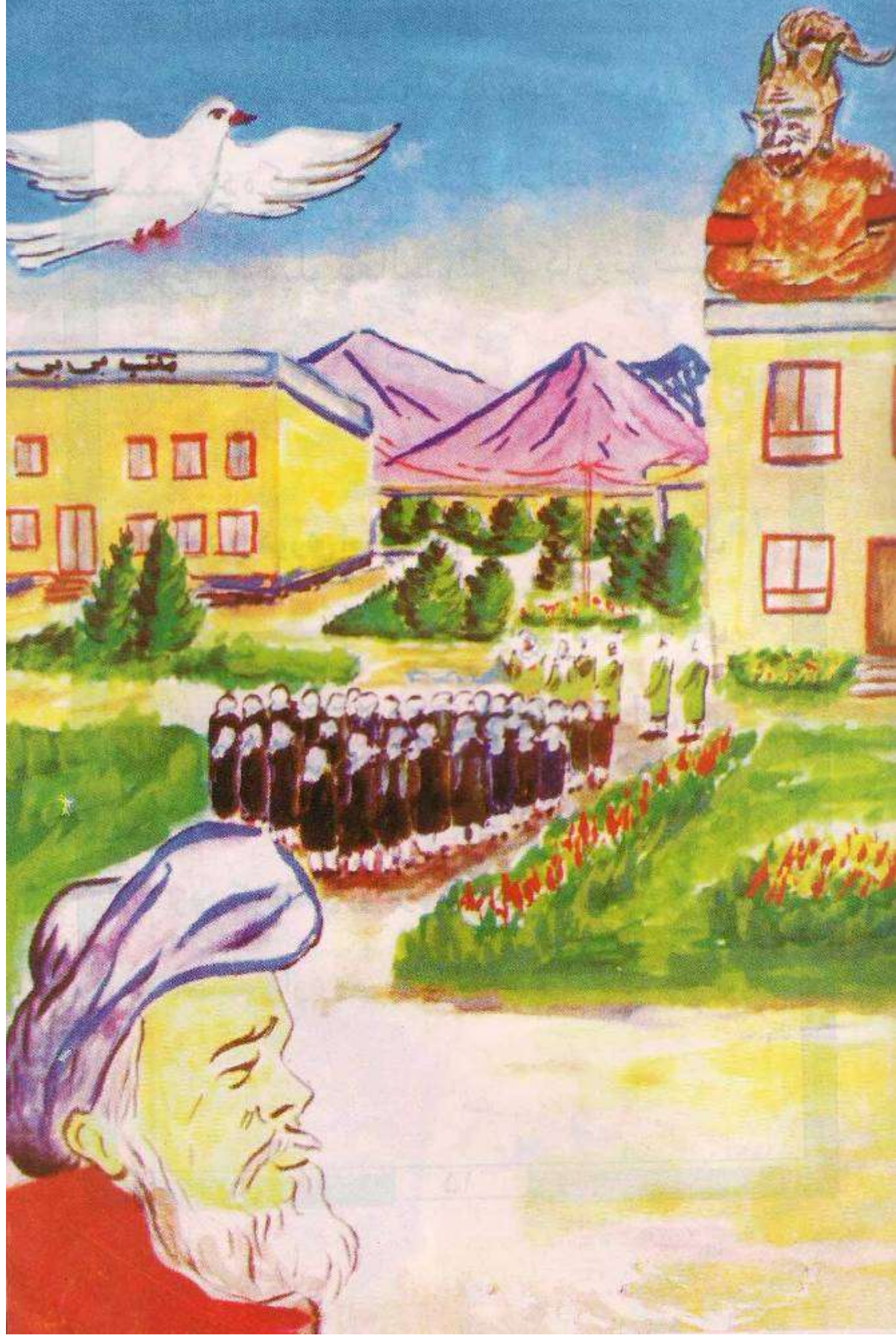
وښيي.

«سوله» او «جگړه» په لاره رهي شول او له یو

څه مزله وروســـته له ليري واټن څخه

«جگړې» ته یو ښوونځی چې په هغه کې زده

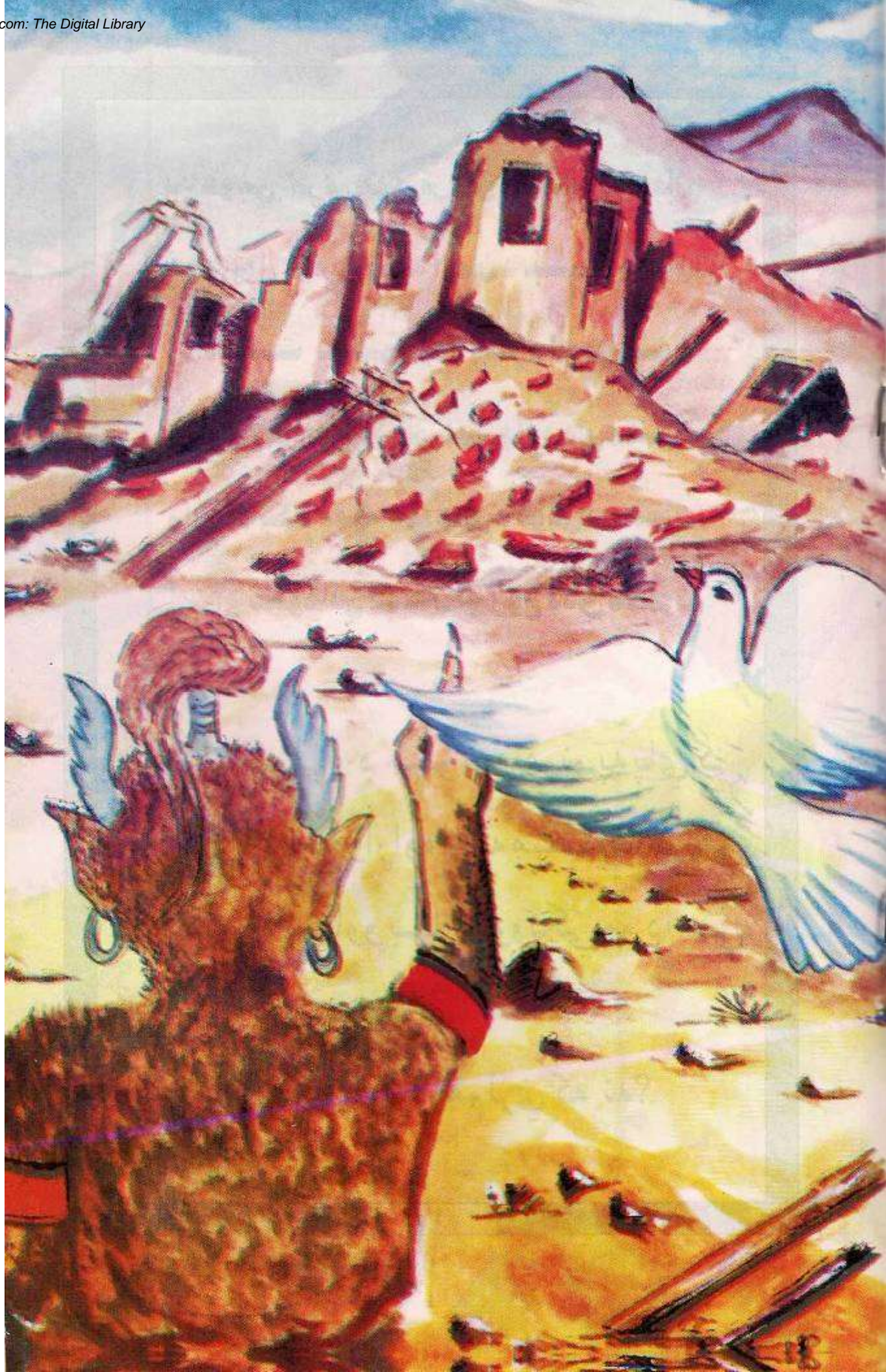

کونکي په لوست لگيا (بوخت) وو او يو
شمير زده کونکو د سولې ترانه ويله وښود.
سولې د خپلو فعاليتونو او کارونو تشریح
په دې توگه شروع کړه.

دا چې گورې له پير لري نمايان دي
مکتبونه خای د پوهې او فيضان دي
تعميرونه يې بنايسـته او نوراني دي
هره خواکې يې گلونه رنگارنگ دي
زده کوونکي او ښوونکي دي خوشحال
همه واړه دي دوي ليري له ملال

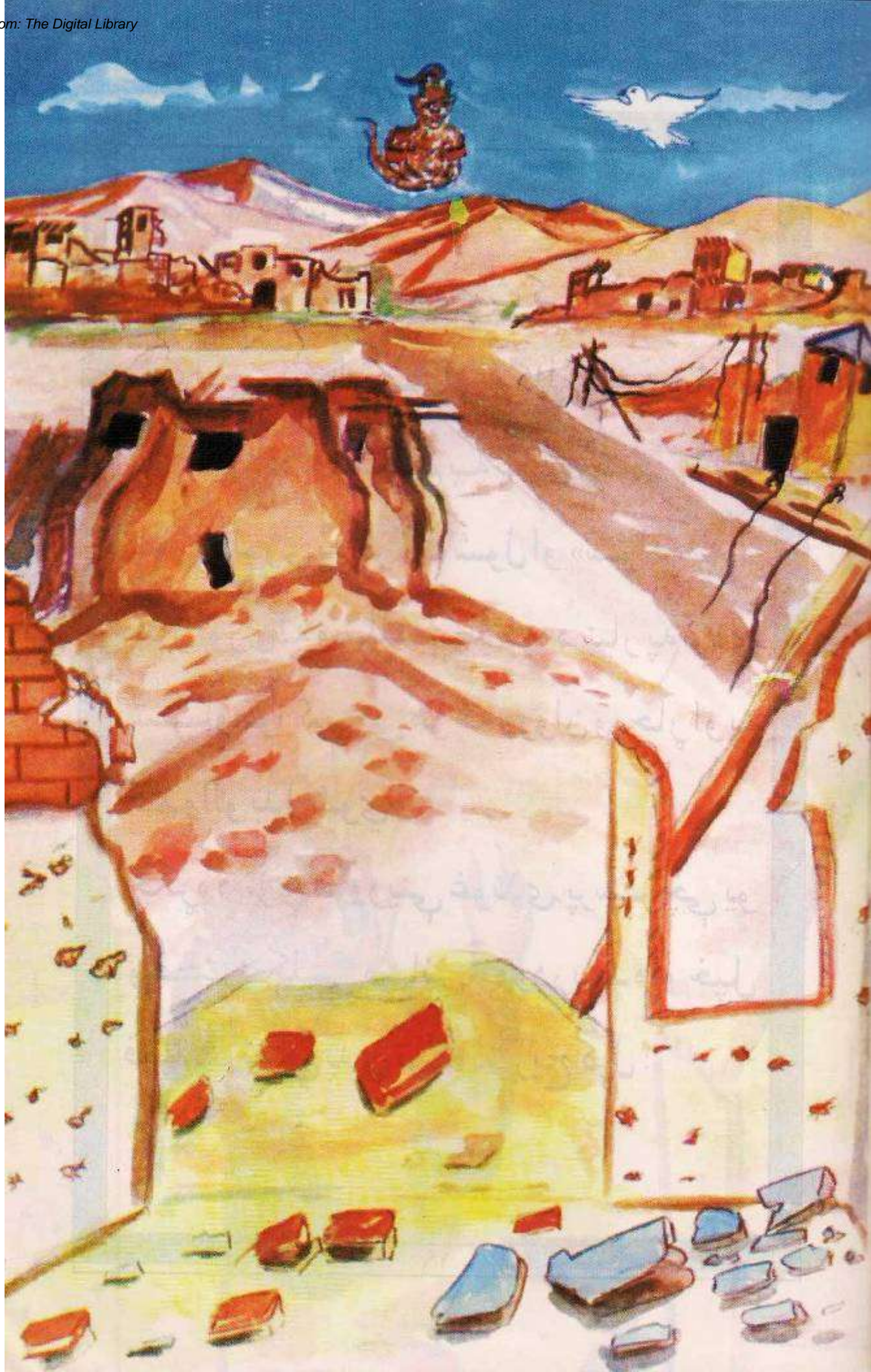

په خوښي كړي منډې تر ږي ماشومان
دوي ټول غواړي ما په ارمان د جسم و جان
زما صفت په هره زده كړه او مضمون
دا چې خیر او نيكي يم همه واړه دي ممنون
دا ټوله ښكلا ده په دي ځای د سولې د مضمون
امن او سوکالي ده ځان او روح ددي مضمون

«سولې» د خپلو تعريفونو په پاي كې
«جگړې» ته مخ واړاوه او په مسكا كې يې
چې ددي د برياوو بيان كوونكي وو داسې
پوښتنه وكړه.

آيا نورې لاسته راوړنې هم لري كه نه؟

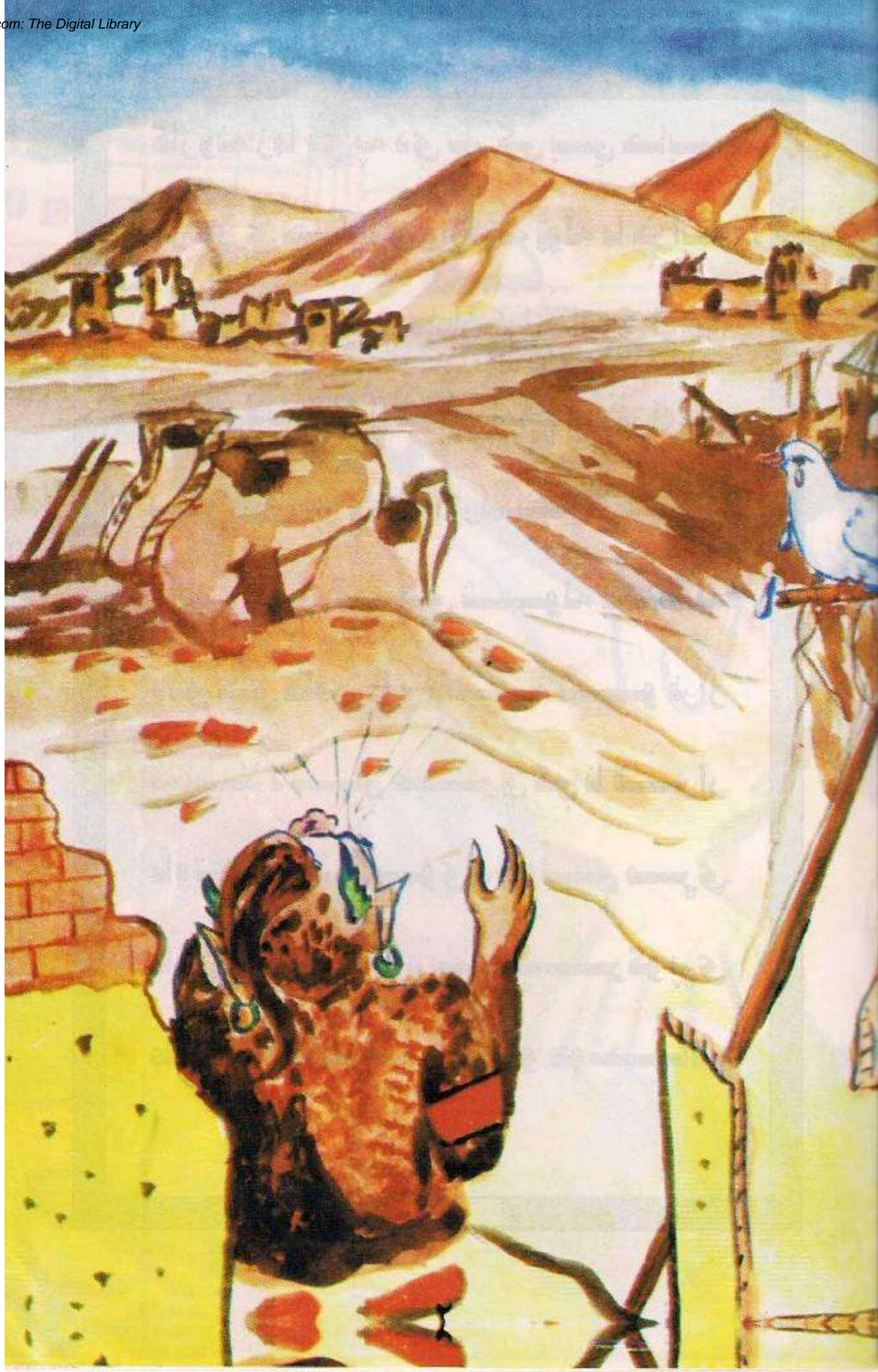

«جگره» د لاس په واسطه بناړ ته اشاره کوي.
دا چې د بنوونځي په بحث کې جگرې ماتې
خوړلې وه نو داسې يې وگڼله چې د بناړ په
باره کې په بحث کې به بری ومومي. نو د
بناړ په لوري په حرکت شول او «سوله» يې د
بناړ لوري ته وبلله. بالاخره د بناړ په نږدې
شاوخوا کې چې هرڅه وروان ويجاړ او په
کنډوالو بدل شوي و.

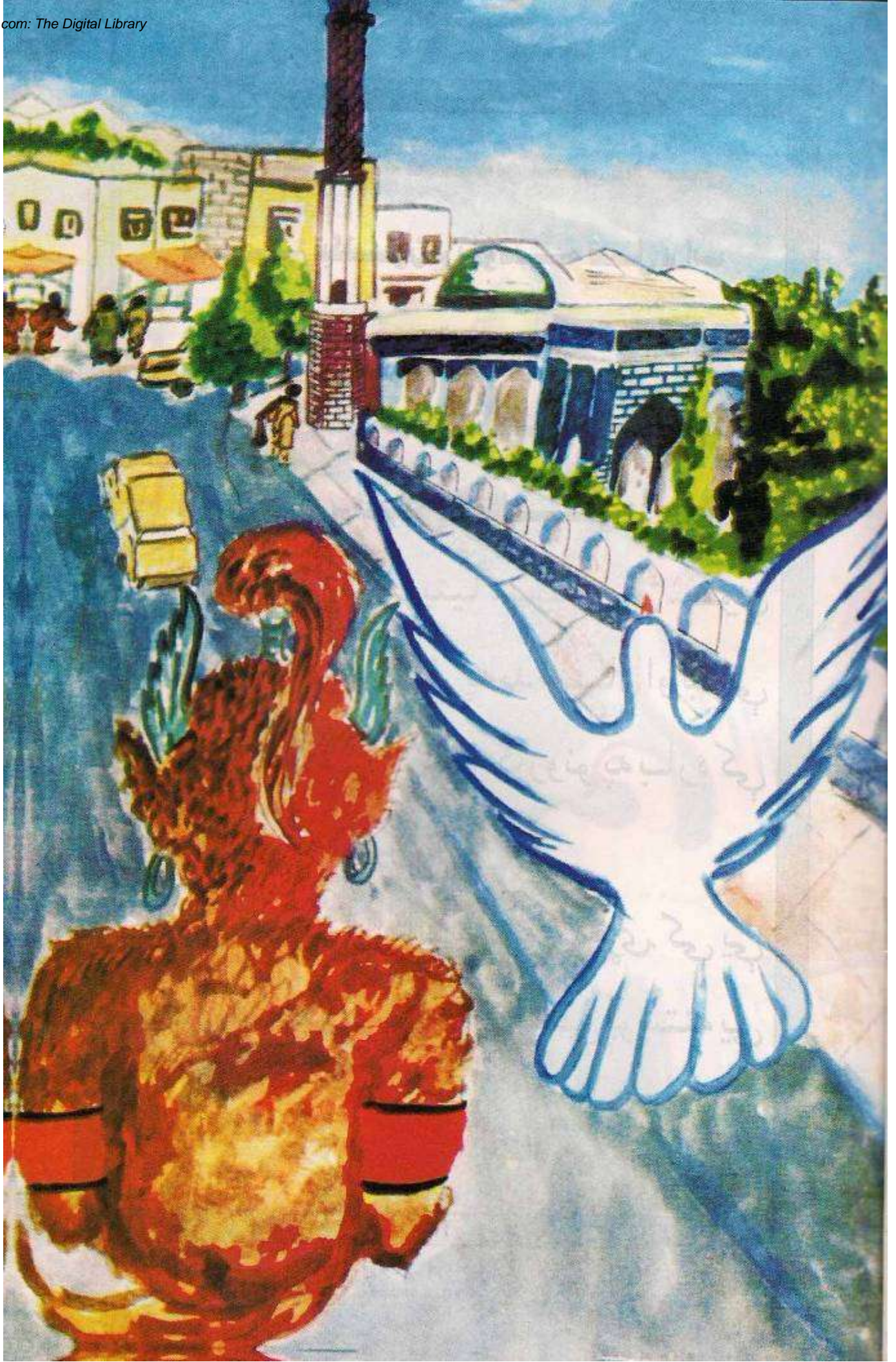
جگره د يوې خاورينې غونډۍ پرسر چې يو
وخت بنکلي مانې وه ودریده او خپل
فعالیتونه يې پدې توگه تشریح کړل:

کارونه زما دي په دي ښار کې بي حسابته
هر چيري چې آبادي وه کرله ټوله ما خرابته
ټول مې په يو شان کرل خاوري لوگي
ټول له لاسه ولاړل هر څه شول دورې لوگي
په هر ځای مې چې د اور لمبه کره بله
ودانې په بربادې شوله بدله
ددي ځای خلک زما د لاسه شو و فرار
په بلا د بي صبري کې نا قرار
ماوتبتوله د هغوي د خولې مړې
ما کرله ماته د هغو د سرکو پړې
ما کرله خاموشه د ښارونو خوشحالي

ما کرله خوره په عقلونو بی هوشی.

نه می تلفون پرینودنه نل د آب

ورمی کر هغو ته په مرمی خواب

ما کرل تخمونه دنفرت هر خای

لور می کرل بیرغ د تقابل هر خای

«سولې» چې په چوپتیا سره دوران شوي

بنار ننداره کوله د بنار په بد حال او بنکې

تویولې. «جگړې» د هغو کارونو په باره کې

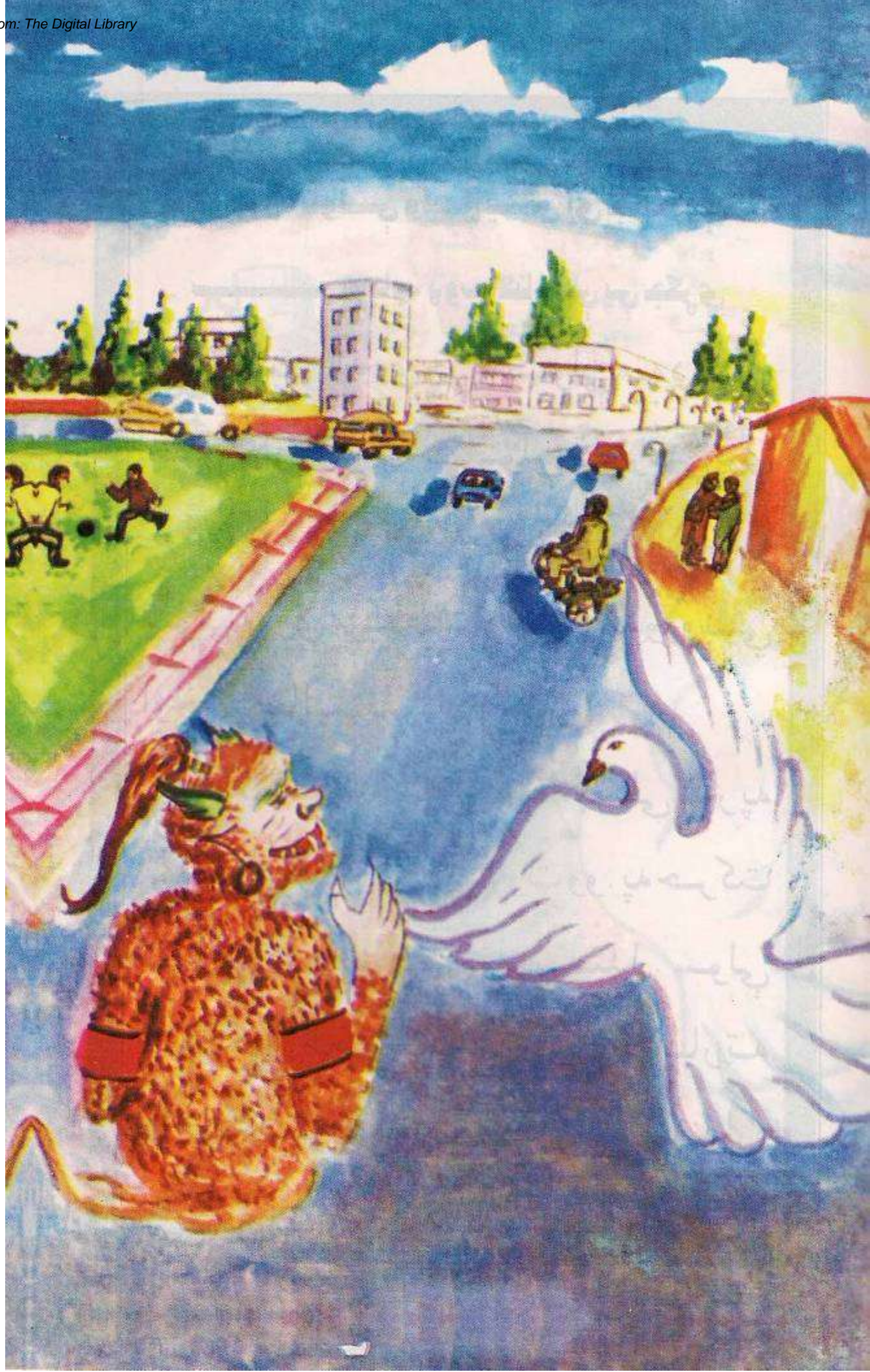
چې کړي یې وو خبره بایلو ده.

د آه حسرت او مایوسی په نړۍ کې یې

جگړې ته مخ وگرځاوو او داسې پوښتنه یې

وکره.

دومره ناولې ولې يې اي جگړې

سر تر پايه ډوب گناه کې يې جگړې

«جگړه» بې له دې چې «سولې» ته د زياتو

خبرو وار ورکړي، د سولې خبره يې پري

کړله او له هغې څخه يې وغوښتل چې په

سولې پورې مربوط بنار جگړې ته وروښيي

او خپل فعاليتونه روښانه کړي.

«سوله» هم په خوښۍ د هغه ښکلی بنار په

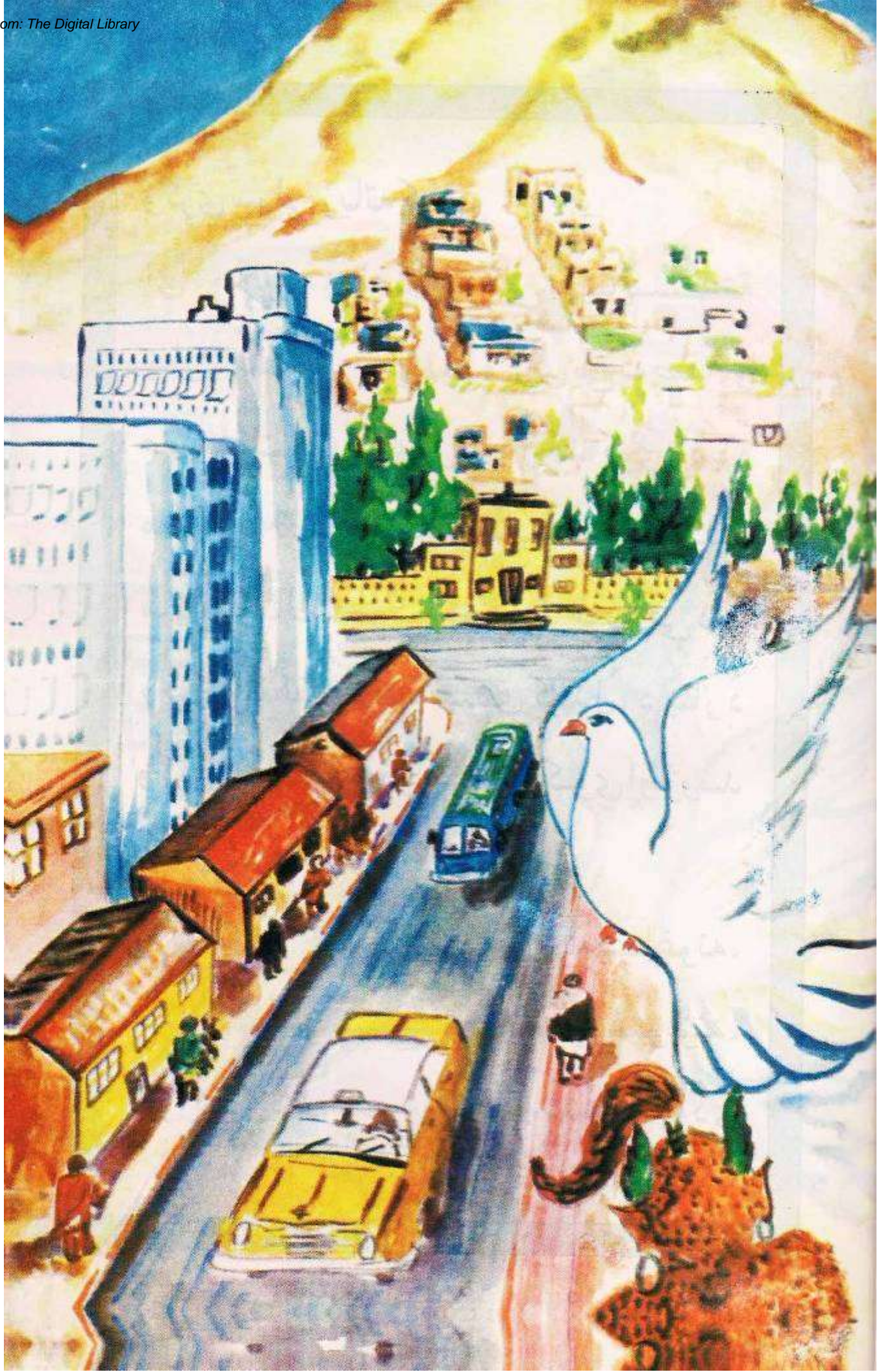
لوري چې لري واټن کې پروت وو. په حرکت

شول تر څو د بنار نږدې ته ورسيدل. سولې

له جگړې څخه غوښتنه وکړه خو بنار ته

داخل نه شي او له همدې ځايه د هغه ننداره

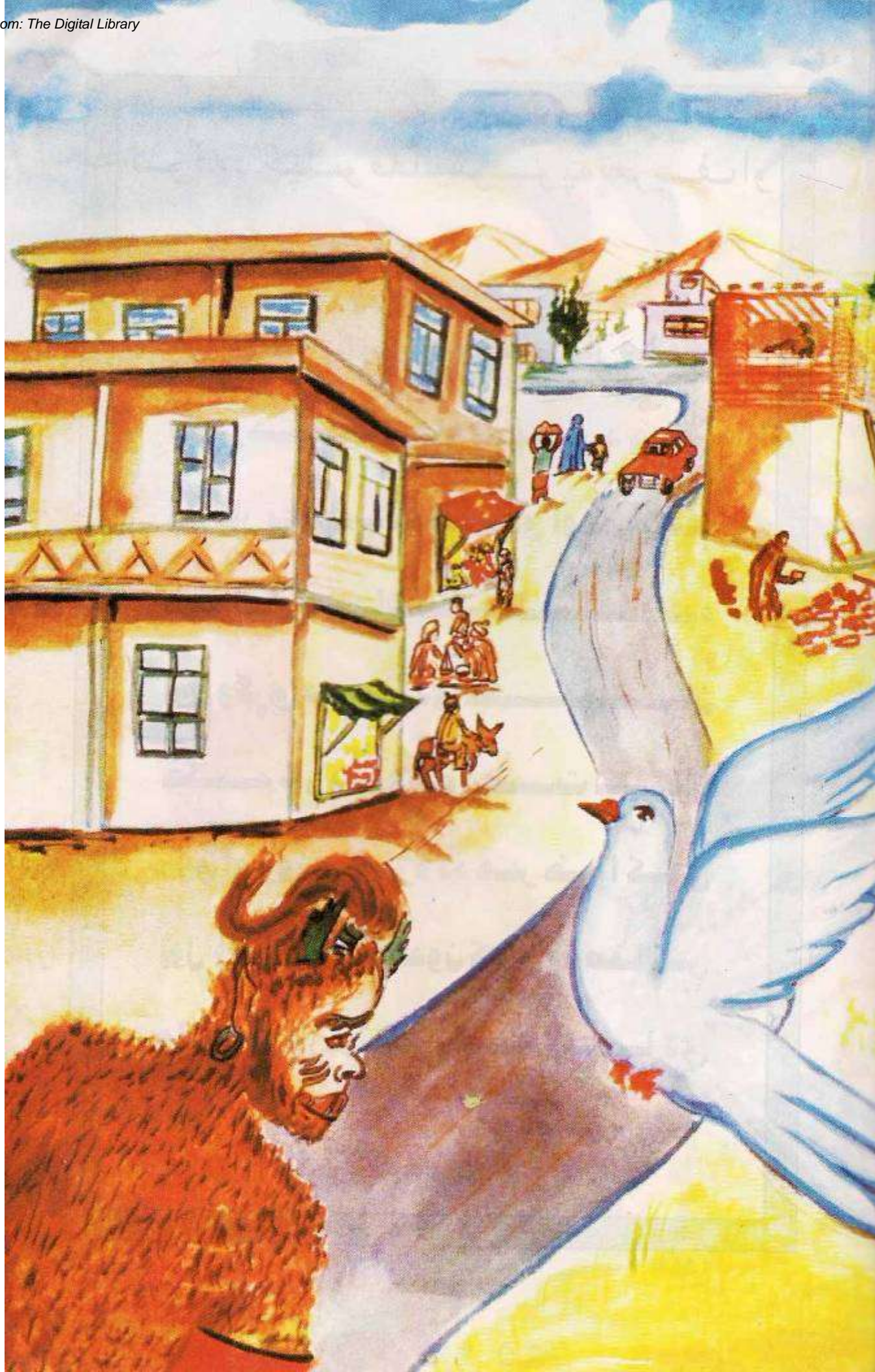

وگري سولې زياته کره :

ای «جگړې» زه له دې ښکلي او ښایسته
ښار سره چې ټول وگړي یې په صفا او
صمیمیت کې یوله بل سره ژوند کوي، ډیره
مینه لرم. لطفاً له همدې ځایه دهغه ښکلي
مانی او پاک سرکونه وگوره. ځکه چې د تا
«جگړې» هغه ځای ته نږدې کیدل، د ښار د
وگړو تر منځ ویره رامنځ ته کوي او ژوند
اخلال کېږي.

زه له همدې ځایه ټول شیان لکه باغونه،
مانی، ښکلي سرکونه، روغتونونه،
ښوونځي تاته ښیم. وروسته سولې په دې

توگه د خپلو فعالیتونو په تعریف او
توصیف شروع وکړه:

دا چي ته گوري دا بنکلی نار صفا

دلته رحم او نعمت دي د خدا(ج)

زما کار دی آبیادی او عمران دده

عزت او آرامي د انسانی دده

ټول وگړي ددې نار دي نیکان

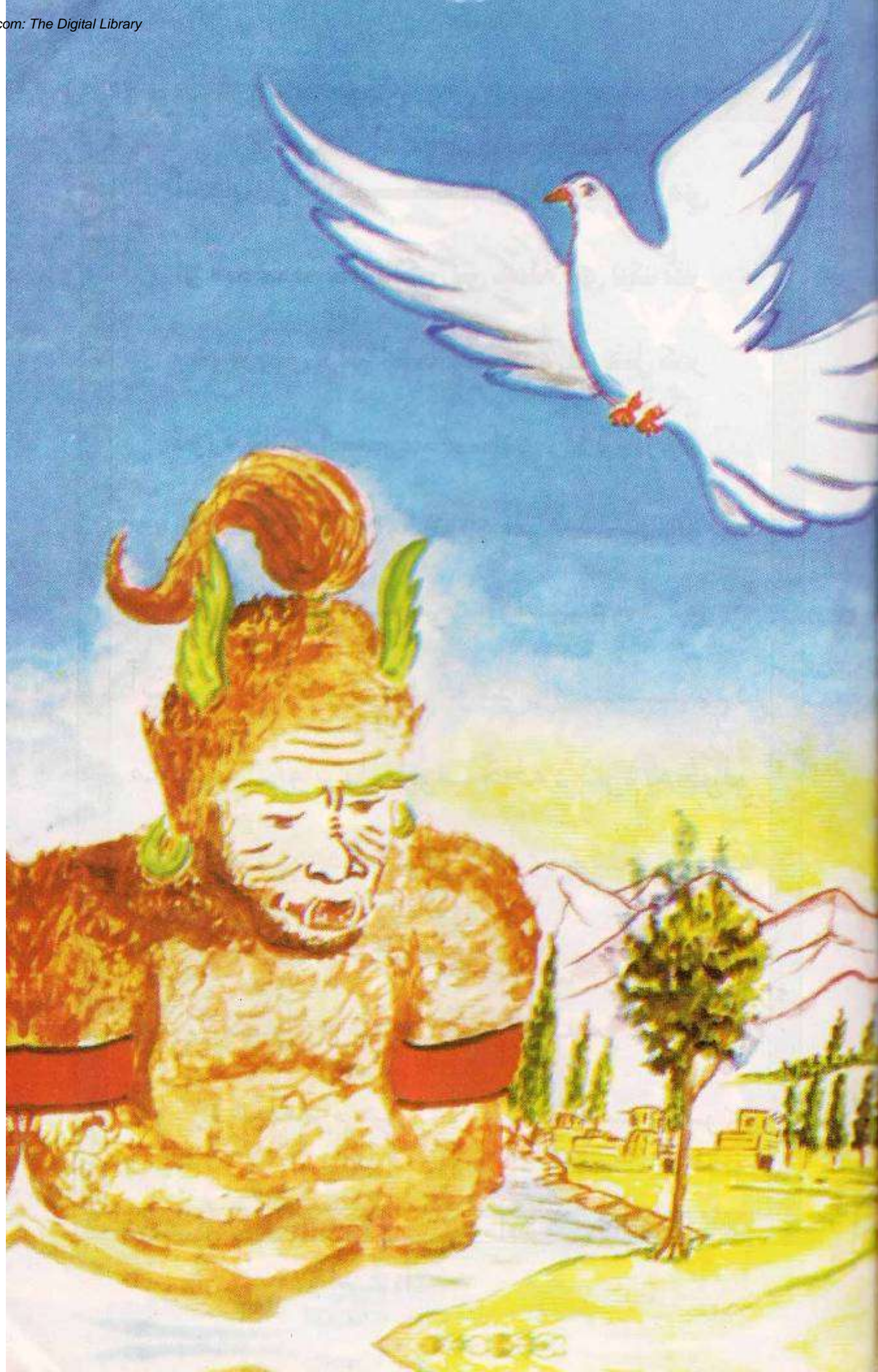
خکه نار د دوي دی جنیت نستان

رزق او روزي پیره ده هر خوا کې

ټول وگړي یې ژوندون کړي په صفا کې

واټونه او پارکونه یې زیبا دي

آدميان يې هر سهار ماښام په دعا دي

او سیدونکي يې جمله دي نیک نظر

بخو نرویی ترلی آبادی ته خپل کمر

گوره دادی آبادي زما د کارونو

آینه کي يې ته گوره نتیجه د زحمتونو

«جگره» چې د سولې په واسطه د دومره

آباديو، د وگړو د خوښۍ او سولې د

محبوبیت او بريالیتوب څخه د شرم په خولو

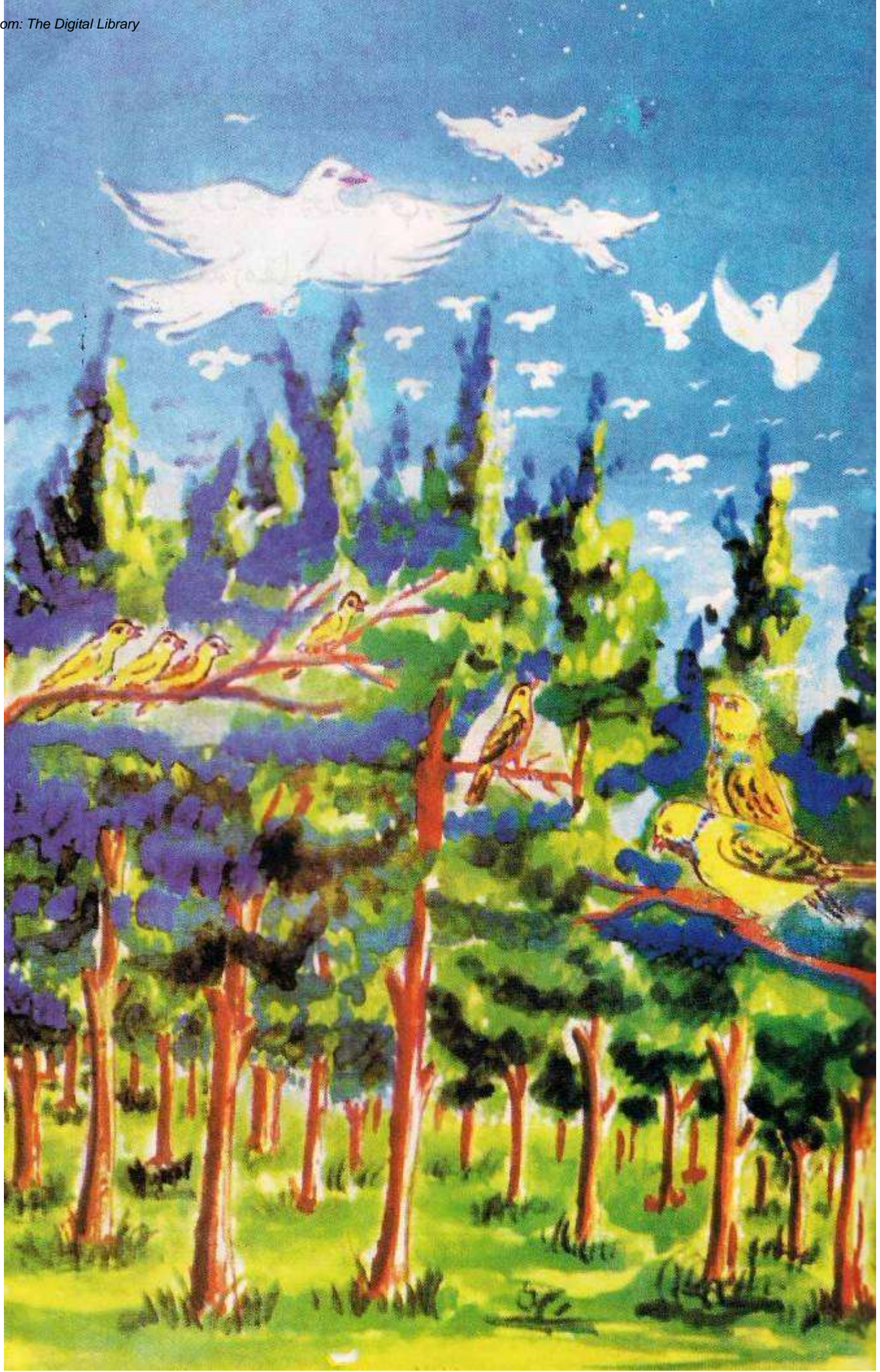
کې ډوبه وه. د سولې له دې پوښتنې څخه

حیرانه شوه چې ویل یې:

اوس رښتیا ووايه چې کوم یو له مونږه ناکام

شو. زه هیله لرم چې زما او ستا ترسره شوي

کارونه په پوره بې پرې (بې طرفي) یو په یو
پرتله (مقایسه) او قضاوت وکړی.

په دې حال کې مخکې له دې چې «جگره»
خه ووایې د الوتونکو غږ چې ددوي د پاسه
دونو په بناخونو کې په لیکه ناست وو، تر
غږ و شو چې په گل ه سره یې په ډیر خوږ غږ
دا ترانه زمزمه کوله:

مـوږ واړه مرغـان خوښـوان

واړه وایـو په صدق او ایمـان

ای جگرې ته ناکام یې په جهـان

له ستا څخه دی هر یو پریشان

دادی زهـ و بـ تو او و پیغام

دادی زهـ و بـ تو او و پیغام

مـ و بـ واره مرغان خونخـوان

په ثنا د لـوي خـبتن غزل خـوان

اې سـ و لې بـ ریاالی یې په هر آن

له تـا نه دي ټول واره بنادمان

دادی زهـ و بـ تو او و پیغام

دادی زهـ و بـ تو او و پیغام

پاي

6

Sola Aw Jagra **(Peace and War)**

- Published by : Sanayee Development Organization (SDO)
Editor - in - Chief : Raz Muhammad Dalili
Author : Ahmad Fareed Arfi
Pushto Translation : Amanullah "Ludin"
Artist : Sultan Hamid Fanoos
Composed By : Saifullah Zamani
- 1st Edition : 1000 copies, Financed by (NCA), Sep 1999
2nd: Enditon : 5000 copies, Financed by US-BPRM through IRC-UGP, Dec 2000
3rd Edition : 2000 copies, Financed by TroCAIRE and AusAid, Oct 2001
4th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, February 2003
5th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, August 2003
6th Edition : 2000 copies, Financed by SDF, Nov 2003
7th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, Apr 2005
- 8th Edition :
Publishing date : Feb 2007
Number of copies : 1500 copies
Financed by : Sanayee Development Organization (SDO)
Kabul address : Sanayee Development Organization (SDO)
Charrahi Ansarri, street # 5th
Near (Muhammad Alam Faiz Zad) high school
- Kabul telephone : 0093-(20) 2201693
Post Box : 181 Kabul Afghanistan
Email : sdfkabul@ceretechs.com
Websites : wwwsanayee.org
Www.nawidefarda.com
- Peshawar Address : Behind Orakzai Plaza and total CNG, university Road Shaheen
Town, Peshawar Pakistan
- Telephone : 0092-91-5842155 - 91582165
Fax : +92+-1-5845139

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**